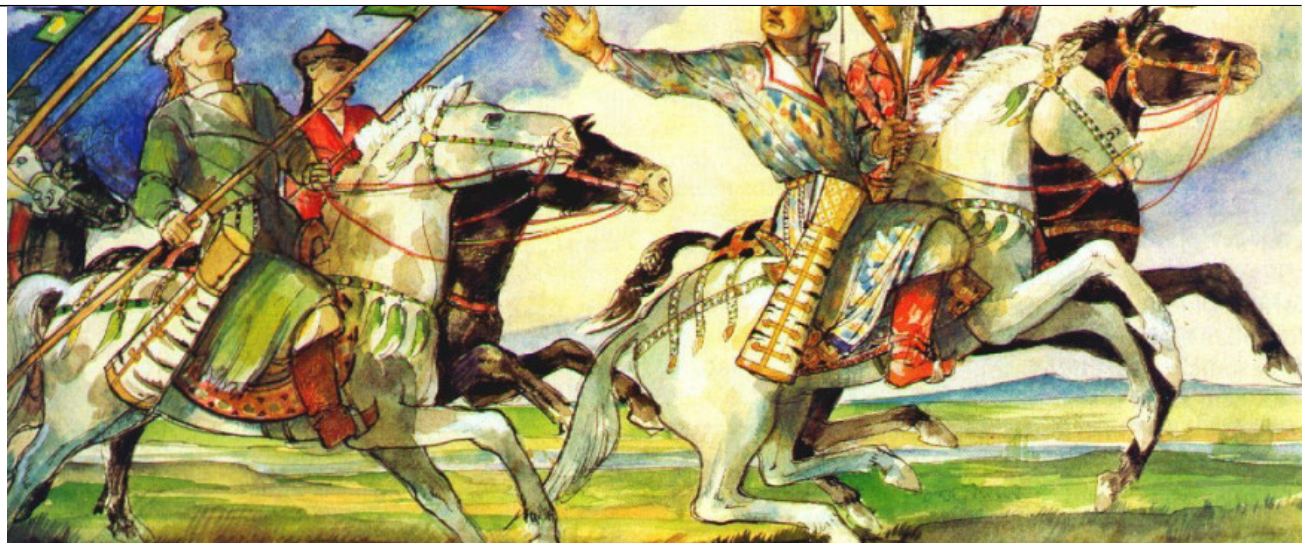


Hun vagy, Attila?

2020 április 07. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Táskányi aranypénzt és három középkori fokos...

Táskányi aranypénzt és három középkori fokost talált Zsadány határában egy nyugdíjas az 1960-as években. Becsomagolta ?ket, és leadta a geszti tanácsházán, ahonnan elt?ntek. Ugyanitt egy gyermek is talált nagy mennyiség? aranypénzt, de miután megmutatta társainak, öngyilkos lett, a leletnek pedig nyoma veszett.

A szokatlan vendég Sándor, zsadányi ember. Negyven körüli, középmagas, er?teljes férfi. Útban Budapest felé hazaugrott Szegedr?l, személygépkocsija hátsó ülésén engem is elvitt. Valami mindig visszahúz ide, mondja félig tréfásan, félig komolyan a község f?terén, pedig sokszor m?vészet eljutni idáig. Régi falubeli cimborái áhítattal hallgatják, történetein nevetnek, mígnem egyikük megjegyzi: „Ez már megint több volt egy körrel!” A hazalátogató, szatyrában az otthonról hozott panírozott csirkefalatokkal, egy pillanatra úgy tesz, mintha megszeppenve csodálkozna: „Tényleg? Túlléptünk az id?n?”

És valóban túlléptünk. Mert Zsadánynak jelenleg se polgármestere (az id?közi helyhatósági választást április 26-ára írták ki, miután Marton Sándor Roland egészségi okokra hivatkozva lemondott), se Attila-kultusza nincsen. Ám amíg volt, a viharsarki község hun királyi székhelynek érezhette magát. Ezt hatalmas vendégváró tábla is hirdeti a falu egyik bejáratánál. Aki tehát áthalad vagy látogatóba érkezik ide, nagyot csodálkozhat, amikor meglátja a négynyelv? feliratot: „Üdvözöljük Attila király f?városában, Zsadányban”.

A tábla annak köszönhet?en került ide, hogy a település egykori vezet?je, Dudás Árpád turisztikai vonzer?t látott a helységhez köt?d? régészeti leletekben. Úgy gondolta, gazdaságilag is fellendítheti Zsadányt, ha turistákat csalogat a faluba. Miután el?került a nagy mennyiség? régiség, jómaga is kutatásokba kezdett. Így jutott el Priszkosz rétor feljegyzéseihez, amelyek alapján azt állítja, Attila hun király lakóhelye Zsadányban volt, itt állt a fapalotája, és itt hunyt el, a Korhány folyóba temethették el. A keletrómai követ Konstantinápolyból indult el, és 13 nap múlva, Szófián át érkezett meg a községbe, amely a Dunától 260 kilométerre található. Ez azért fontos, mert a hun király az Al-Dunánál, Orsova közelében várt rá, s mivel a bizonyítás mögött matematikai kalkulusok állnak, a számok tekintetében így minden történelmi adat összhangba hozható.

A számításokat mérnökember lévén kalauzunk, Sándor is ellen?rizte, hiszen neki mindig belefér még egy kör és néhány perc többlet, amiként ezt a falubelijei is állítják. A f?, hogy elégedett legyen a végén. Így jutunk el a f?utcáról Fancsikára, hogy megnézzük azt a magaslatot, ahol Attila fapalotája is állhatott. Ide tervezték az egyik legf?bb turistalátványosságot. Ma már csak egy erre utaló elrozsdásodott fémtáblát látni a helyszínen, s a háttérben, a halmon egy fakeresztet, az egykori Árpád-kori templom helyén. Sándor beleborzong a látványba, jóllehet nem el?ször jár itt, idegességében megpróbálja leverni a sarat a bakancsáról.

– Jól látom, ez nem csupán munka és kötelesség? – kérdezem t?le.

– Imádok régészkedni – válaszolja huncut mosollyal. – El ne árulja senkinek, de sokszor úgy érzem, jobban szeretek több ezer éves cserepek után nyomozni, mint mérnökként a saját szakmámban elmélyedni.

Sándor húsz éve kezdett el foglalkozni Attilával és az archeológiával, könyvtára nagy részét régészeti könyvek teszik ki. Szinte minden újdonságot beszerez, eszébe se jutott, hogy szabadidejében mással is tör?dhetne.

Hogy miért pont Fancsikán lett volna Attila fapalotája, ahol esküv?je éjszakáján elhalálozott? Miért is ne lett volna itt, hangzik a válasz, hiszen tudjuk, emelt helyen volt ez a palota, és itt van egy ilyen hely. Még egy római épít?mester is dolgozott a faluban, aki a f?vezér Onegesiusnak épített fürd?t – mondja, és kacsint egyet, majd el?veszi a „parázson sült” panírozott csirkét, hogy er?t és kedvet gy?jtsünk a terepbejáráshoz.

– Tudja, hogy Zsadányt a régi ember zsírosnak csúfolta? – teszi fel falatozás közben a költ?i kérdést, aztán megadja rá a választ. – Ez azért volt így, mert a helyiek az Árpád-kor óta tartottak disznót. – Bár külön nem fejti ki, szavaiból kiérz?dik, az id?k megváltoztak, ma már nem nevelnek hízót Zsadányban, inkább megveszik a húsát jó pénzért a boltban.

Azokban az években, amikor a településvezet?k megpróbálták beindítani az Attila-projektet, a lakosság 40 százaléka munkanélküli volt. Ez adta az ötletet ahhoz, hogy a tervezett ásatásokat közmunkásokkal végeztessék el. A legtöbb helyen 20–30 ezer köbméter földet kellett volna megmozgatniuk ahhoz, hogy bizonyosságot szerezzenek a hunok itteni jelenlétér?l. Csaknem félszáz „királysírt”.

Az önkormányzat 2003 júliusában a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának szegedi irodavezet?jét is megkereste kezdeményezésével. Ebben kértek engedélyt a kunhalmok m?szeres feltárására, amelyet nem kaptak meg. A hivatal ugyanis véleményt kért a kilenc tagból álló (országos) Ásatási Bizottságtól, amely arra az álláspontra helyezkedett, hogy a zsadányi Attila-kutatás szakmailag megalapozatlan, bizonytalan és rengeteg pénzbe kerülne. Végül a Püski-domb lett az egyetlen hely Zsadányban, amelyet hivatásos régészek kutattak hosszabb ideig. Az ott ásatást végz? házaspár ellen (akikr?l Harmincnyolc zsák címmel közöltünk írást lapunk 2019. november 17-i számában) muzeális tárgyak eltulajdonítása miatt hirdetett ítéletet a bíróság.

Elsétálunk a helyszínre, hogy megnézzük, honnan indult ki mindez. A szántásból lépten-nyomon leletek kerültek el?. Épp emiatt a zsadányi föld „aranybányának” számított, egy id?ben divat volt fémdetektorral pásztázni a terepet. Nincs is olyan kurgán, amelyet ne bontottak volna szét. Mindenki aranyra vadászott ekkor a faluban, a polgármester is, több száz kilót remélt, ami szerinte hadisarcként és adóként kerülhetett ide. Az igazi ?rület akkor kezd?dött, amikor az 1960-as években egy nyugdíjas táskányi aranypénzt és három fokost talált a település határában. Ezeket becsomagolta, és leadta a geszti tanácsházán, ahonnan elt?ntek, ? maga pedig nem sokkal ezután elhunyt. Ugyancsak a hatvanas években egy gyermek talált itt nagy mennyiség? aranypénzt. Ezt társainak is megmutatta, a lelet sorsa mégis máig ismeretlen, megtalálója öngyilkos lett.

Visszatérünk a falu központjába, hogy megigyunk egy kávét. Nem sikerül. Nyitva már semmit se találunk. A buszmegállóban süteményeszacskót szorongató id?sebb hölgy beszélget egy fiatalabb n?vel. Teljesen belefeledkeznek annak megvitatásába, hogy a bizonytalan sportkarrier vagy a biztosabb jöv?t megalapozó tanulás viszi-e messzebbre majd innen az unokákat. Kitekintek közülük az utcára, és azt látom, minden átmenet nélkül felélénkül egy pillanatra a faluközpont. A kerékpárosok két ellentétes irányba kerekeznek el egymás mellett.

Vajon hányan vesztek már össze a hun király történetét kutatva, akár Zsadányban is? Az egyik tábor azt vallja, Fancsika a hun király kéme volt, amit ugyan nem támaszt alá írásos igazolás, csak helyi néphagyomány, de számukra ez nem számít. A másik tábor szerint Fancsika névadója Szent László kancellárja volt, aki gyóntatópapi feladatokat is ellátott. Az ? tiszteletére emelte a koronás f? a Szent Lukács-templomot, amely 1778-ig állt Zsadány határában. „Szent László Attila hun király leszármazottjának tekintette magát. Biharba azért tette át a székhelyét, mert tudta, Attila is err?l a vidékr?l irányította népét. Zsadány alig 30–35 kilométerre található Nagyváradtól. S hogy Szent László számára is fontos volt településünk, bizonyítja, hogy els? emberének, Fancsikának adta oda ezt a birtokot” – hirdeti a község honlapja.

Jóllehet Attila „f?városának” nincs polgármestere, lakóinak máig hitet ad az a jó szándékú feltételezés, hogy falujukban másfél ezer éve uralkodó székelt, term?földje pedig aranykincseket rejt.

Gurzó K. Enik? - www.magyarnemzet.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu



Ajánló